

MORD

Jørn Staus Jacobsen

MORD

SCANLIBRIS

MORD

© Jørn Staus Jacobsen, 2015

ScanLibris

ISBN 9788740983531

*Til minde om
det stille liv
i Holmelev*

Drengene fandt den forsvundne unge pige bagerst i foderstof-forretningens krybekælder. Liget var gemt væk under det søjlebårne gulv, der strakte sig knap en meter over jordniveau for at hindre fugtighed, rotter og mus i at ødelægge lageret af korn og foderstoffer oven over. Eller rettere: I det sparsomme lys, der trængte ind fra den åbne side, havde de fået øje på et par nøgne fødder i hjørnet under bygningen, hvor de havde deres *rygeklub*. Trods forbuddet var stedet under *foderstoff*en det ideelle sted at holde rygningen skjult for de voksne.

"Hov hov, lige et øjeblik," standsede en stemme dem, da de hovedkulds retirerede ud i det fri.

Det var Karl, en af foderstoffens ansatte, der holdt dem an for at høre, om de havde glemt forbuddet mod at færdes under lageret. Det var især leg med ild, man var bange for.

"Jo, men der ligger et menneske derinde lige så stille, som var det dødt," undskyldte pedellens Claus sig.

Han var den mest frimodige af de fem drenge i alderen syv til ti år. Overdrivelsen med den døde person opfandt han til lejligheden for at bortlede risikoen for korporlig afstraffelse. Karl og de andre var ikke bleg for at stikke en lussing, når man blev taget på fersk gerning.

"Død?" gentog Karl med åben mund og så ud til at have glemt alt om en eventuel øretæve.

"Ja, det... den... han ligger der, hvor vi har vores rygeklub," rettede Claus det til og mærkede et spark over venstre fods akillessene.

"Hold kæft," hviskede damefrisørens Jan bag ham.

"Det vender vi tilbage til," sagde Karl.

Han lagde sig på alle fire og begyndte at krybe ind under gulvet for at undersøge påstanden nærmere. Drengene blev stående i samme afventende stilling, spændte på Karls reaktion.

Denne nåede frem til hjørnet af bygningen og var lige ved at placere højre hånd der, hvor *ligets* nøgne, venstre fod stak frem. Der undslap ham et gisp. Drengene havde sgu ret. Han overvejede at gribe om foden for at vække personen, som han ikke kunne se på grund af mørket. Fodens størrelse sagde ham, at det enten drejede sig om en stor dreng eller en kvinde.

"Du der, vågn op! Det er forbudt at opholde sig under foderstofften," sagde han med myndig røst.

Da personen ikke svarede, fandt han en æske tændstikker frem og strøg én med sitrende fingre.

Det var en kvinde, konstaterede han med galoperende hjerte. Den småblomstrede sommerkjole var trukket halvt op om lårene. Pigen lå med åben mund og stirrede op i gulvbrædderne oven over med udstående øjne. Han var ikke i mindste tvivl. Knægtene havde gættet rigtigt: Pigen var stendød.

"Det er Lisbeth," råbte han af sine lungers fulde kraft.

Lisbeth var lægens 18-årige tjenestepige, der ikke var mødt på arbejde de sidste to dage, vidste alle i landsbyen. Ingen havde set noget til hende, hverken hendes familie eller veninder, hvorfor doktor Bjerregård havde meldt hendes forsvinding til landbetjenten.

"Det er sgu Lisbeth. Hende, der er forsvundet," sagde damefrisørens Jan.

I salonen havde man ikke talt om andet de sidste par dage, vidste han fra morens genfortælling ved middagsbordet.

"Hun er vist død," sagde Karl, da han dukkede frem. "Løb ned til Helmer og sig, at han skal skynde sig herop. Så ringer jeg efter lægen."

Drengene behøvede ikke yderligere opfordring. Så slap de for lussinger og Karls formaninger. Karl forsvandt rundt om hjørnet i retning af foderstoffens lille kontor.

Helmer Jensen var egnens landbetjent. Hans murermeister-villa lå til venstre for damefrisørens, hende i den nedre del, for Holmelev brødfødte to af slagsen. Den anden boede et par hundrede meter længere oppe på modsat side af vejen.

”Død?” sagde landbetjenten som svar på Claus’ forvirrede forklaring om deres fund og Karls besked. ”Hvad er det du siger? Lad os nu se, hvor galt det står til.”

Helmer var kendt for sit rolige gemyt. Der skulle mere end et påstået lig til at bringe ham ud af fatning. Bag ham stod hans niårige yndige datter, Laila, som de jævnaldrende drenge forguede. Jan sænkede blikket, fordi hun stirrede så underligt på ham. Da han hævdede det igen, smilte hun til ham. Han mærkede, hvordan rødmen bredte sig over hele ansigtet.

Drengene blev stående og ventede på, at Helmer fik skoene på. Så fulgte de ham i hælene hen til hans Ford Anglia, der stod parkeret foran porten til garagen.

”I må godt smutte,” sagde han, ”Vi tales ved senere, hvis der er noget om snakken.”

Han og doktor Bjerregård ankom næsten samtidigt. Lægen i en splinterny Opel Kaptajn årgang 1954. De parkerede side om side foran foderstoffens og gav hinanden hånden.

”Så holdt min værste frygt stik,” sagde lægen.

”Lad os nu først se,” lød det beroligende fra Helmer.

Karl dansede ophidset omkring dem begge, mens han gentog det samme, han kort forinden havde fortalt doktor Bjerregård i telefonen.

”Jeg er helt sikker. Hun ligger og stirrer lige op i luften.”

”Mærkede du efter pulsen?” spurgte landbetjenten.

Denne havde allerede lagt sig ned på alle fire for at begive sig ind under gulvet.

”Næh,” lød det forlegent fra Karl.

Lægen betragtede bekymret sine benklæders knivskarpe pressefolder, inden han lagde sig på knæ for at følge efter.

”Lisbeth er død,” råbte Jan ind i salonen til moren.

Katrine Christensen var i færd med hårvask på den ene af salonens to kunder.

”Hvad er det dog, du siger?” sagde moren og holdt inde med vasken.

”Stendød, sagde foderstoffens Karl. Hun ligger inde under

gulvet.”

Jan skulle ikke have noget af at røbe, at det var dem, der havde fundet den savnede pige på foderstoffens forbudte område, og dermed udsætte sig for afstraffelse.

”Hvad er det dog, han siger?” spurgte kunden og tørrede sæben væk fra begge ører. ”Død?”

Moren satte sig på hug foran Jan og bad ham fortælle, hvad han vidste. Da han var færdig, rejste hun sig og gik hen til den anden kunde og slukkede for tørrehjælmen, hvis larm hindrede normal kommunikation.

”De har fundet doktorens Lisbeth,” råbte hun til konen, der tittede forundret frem under kuplen. ”Hun ligger død under foderstofften.”

”Du fredsens,” stønnede hun.

Bondekonen dukkede helt frem og viste et tydeligt chokeret ansigt.

”Jeg skal op og se, hvad der sker,” råbte Jan allerede på vej i retning af foderstofften.

”Vent på mig,” råbte hans tre år yngre bror Henrik. ”Jeg vil med.”

”Det er ikke noget for pattebørn,” råbte Jan tilbage og satte farten op.

”Henrik,” råbte moren fra gangdøren. ”Du bliver her.”

Inde under lagerets gulv var Helmer, lægen og Karl nået frem til rygeklubbens hjørne. Skæret fra betjentens stavlygte flaksede hen over en omvendt ølkasse med en stump stearinlys i en flaske og videre til den livløse unge pige, der lå til venstre for kassen. I lygtens skær følte lægen efter tegn på liv med en pegefinger på Lisbeths halspulsåre.

”Død,” lød det lakonisk, mens han tog en dyb indånding.

Det samme gjorde de to andre. Ingen behøvede at gøre opmærksom på, at liget var ved at gå i opløsning. Lugten af begyndende forrådnelse var uomtvistelig.

”Jeg ringer efter Zonen, så vi kan få hende lagt på en bære og bragt ud,” sagde Helmer.

Han rakte lygten til lægen, der fortsatte sin tavse undersøgelse af liget.

Zonens ambulance kom for fuld udrykning tyve minutter senere. Med en bære på slæb nåede redderne ind til den døde pige og fik hende lagt op på den. Drengene kæmpede om den bedste plads, da mændene kom til syne med båren og liget, som var svøbt i et tæppe.

"Øv," sagde skomagerens Ib. "Så fik vi hende slet ikke at se."

"Ellers ville du bare være besvimet af skræk din lille lort," lød det fra bliktudens Bjørn.

Han var et par år ældre og var dukket op sammen med vognmandens jævnaldrende Torben.

"Kan I se at komme væk," sagde Helmer, der var den sidste, der vendte tilbage fra krybekælderen. "Og det lidt kvikt."

De yngste af drengene sprang af sted som kakerlakker, mens Bjørns og Torbens alder og værdighed bød dem at forlade valpladsen i et mere adstadigt tempo. Et stykke derfra standse-
de alle drengene for at betragte det videre sceneri.

Flere voksne kom til for at høre, hvad der var sket. Der var brugsuddeleren, der meget naturligt henvendte sig til doktor Bjerregård, fordi de spillede whist sammen. Og der var bageren fra det ene af byens to bagerier, det, der lå mellem brugsen og skomageren. Bager Larsen var mere diskret og nøjedes med at forhøre sig hos drengene.

"Nå, så det er Lisbeth. Jeg tænkte det nok," sagde han. "Mon ikke det er den bandit til Anton, der er den skyldige. Han har vel gjort hende gravid ligesom med alle de andre."

Sandheden var, at Anton kun var kendt skyldig i et enkelt faderskab. Men da rygten gjorde ham til landsbyens største forbruger af det svage køn, var den enkelte forseelse hurtigt blevet til flere.

"Det vil jeg godt sværge på, at han ikke har noget med at gøre," lød det stridslystent fra Torben.

Anton var chauffør i Torben og Bennys fars vognmandsfor-

retning og desuden beundret af drengene for sine enorme kræfter. For godt en måned siden havde han slået tre granvoksne betjente i jorden, da de ville anholde ham for fuldskab på den regnvåde, mudrede parkeringsplads bag kroen. Blandt de tilsølede betjente var Helmer, som det dog lykkedes at lægge bersærken i håndjern. Fire uger senere kunne man stadig se mærkerne efter jernene omkring Antons håndled.

”Godt ord igen,” trak bageren i land.

Han håbede ikke, knægten gik hjem og fortalte det til Anton.

På den modsatte side af gaden midt mellem skomagerens og bliktudens stod barber Eriksen og stirrede ud ad vinduet. Det irriterede ham, at opløbet havde tømt salonen for ventende kunder. Nu stod drejer Mejer og købmand Holm sammen med flokken af andre og ventede på, at de skulle køre bort med Lisbeth. Eriksen mindedes ikke et lignende opbud af folk, siden de slagte tyske soldater marcherede forbi uden for på vej mod udskibningen i Fåborg og Assens for ni år siden.

Efterveerne efter Anden Verdenskrigs smalhals var heldigvis så småt på retur. Folk havde igen råd til at gå til barber og frisør. Hvis bare, ambulancen ville køre med Lisbeth, så han kunne komme i sving igen. Han så på uret over spejlet. Hvis Mejer og Holm ikke oppede sig, blev det igen sen lukketid.

”Hvad sagde doktor Bjerregård,” spurgte drejer Mejer.

Han stod for langt væk til at høre, hvad denne havde sagt til købmand Holm.

”At der er tydelige mærker efter kvælning på halsen,” sagde Holm med lav stemme.

”Ja, men det betyder vel, at der er tale om mord,” resonerede Mejer med synlig gysen.

”Sandsynligvis.”

”Hvem ville tro, at vi skulle udsættes for den slags i Holmelev,” fortsatte drejeren.

Hans grå manke stod som et brus om hovedet på ham på grund af et pludseligt vindstød. Forfængeligt tog han sig til håret med begge hænder for at få styr på det.

”Nå, men jeg må hellere se at blive færdig hos Eriksen,” sagde han og satte kurs mod barberen.

Eriksen fik øje på sine to sønner, der kom cyklende med den suppehøne og de æg, de var sendt af sted for at hente hos en husmand, han havde som kunde. Husmænd og andre, der havde det småt, betale af og til med naturalier, hvilket opgjort i kroner og ører ofte var til familie Eriksens fordel. Da drejer Mejer var passeret, åbnede han vinduet og råbte af sine lungers fulde kraft.

”Lars og Erik, kom her.”

Drengene reagerede tøvende, men satte kurs hjemad, ærgerlige over ikke at få lov til at deltage i opløbet.

”Fjerkræ bliver let fordærvet i den varme,” sagde han forklarende til drejeren, der trådte ind i salonen.

Mejer blev stående med åben mund, som ventede han en nærmere forklaring. Denne udeblev for i stedet at blive afløst af et mere presserende spørgsmål.

”Var det så hende pigebarnet?”

”Ja, det var Bjerregårds Lisbeth.”

”Holger Hansens Lisbeth,” rettede barberen det til.

Pigens forældre havde et lille husmandssted et par km fra Holmelev. Faren bidrog desuden til dagen og vejen som landarbejder hos egnens landmænd.

”Nå ja, på den måde,” lød det samtykkende fra Mejer efter en kort tænkepause.

”Hvordan?”

”Hvordan?” gentog Mejer med spørgende blik.

”Ja, hvordan døde hun? Jeg mener, nævnte nogen noget om, hvordan hun var død?”

”Ahhh, på den måde. Ja, hun var blevet kvalt, ifølge Bjerregård. Havde tydelige mærker på halsen, fortalte købmand Holm.”

Efter et par ubesvarede spørgsmål fortsatte barber Eriksen der, hvor han slap for en halv time siden.

Over på den anden side af vejen begav nogle af tilskuerne

sig hjemad, mens andre kom til, da ambulancen var kørt med liget. I græsrabatten stod jordemoren og dennes mand i samtale med damefrisør Bendtsen og hendes nyskonfirmerede søn, Ingolf, som sædvanlig med næsen i sky. Man sagde, knægten var vigtig over, at moren regnedes for den fineste af de to damefrisører. Fru Bendsens kundekreds talte landsbyens pænere borgerskab, hvilket ville sige fru apotekerens, lægefruen, købmandens, manufakturhandlerens, brugsuddelerens, drejerens, tømrerens, snedkerens, mejeribestyrerens og slagterens kvindelige medlemmer. Hendes ægtefælle fungerede som en slags regnskabsfører for flere af byens selvstændigt erhvervsdrivende, hvilket også influerede på valget af frisør. Desuden hed det sig, at Katrine Christensen kun havde stået tre måneder i *lære* hos en frisør i Odense, inden hun anså sig for *udlært* og åbnede salon i Holmelev. Fru Bendsen derimod havde gennemgået et års læretid, inden hun slog sig ned i byen, vidste man.

Landbetjenten stod og talte med Karl og foderstoffens ejer, Helge Lundgren, mens han nu og da noterede på en skriveblok. Drengeflokken havde igen nærmet sig i håb om at opsnappe et eller andet af de voksnes tale.

”Hun gik jo for at være en smule let på tråden,” sagde Karl tøvende.

”Hvorledes? Forklar Dem nærmere,” lød det opfordrende fra landbetjenten.

”Både Kresten og William påstår, de har været der.”

”Kresten Iversen og William Johansen?”

”Ja, og det siges, at også apotekerens Børge har haft noget gående med hende.”

”Sagde jeg ikke, I skulle forsvinde,” sagde Helmer og så strengt på drengene, der nu stod et par meter fra dem.

”Af sted med jer!”

Drengene parerede ordre og trak sig skyndsomt tilbage skuffet over at være beordret uden for hørevidde.

Barberens Lars og Erik sluttede sig til dem efter at have

afleveret suppehønen og æggene.

”Hvad foregår der?” spurgte Lars, den ældste.

Stemmen var i overgang; han skulle begynde hos præst efter sommerferien og ansås af samme grund for næsten voksen og derfor genstand for større respekt end de yngre drenge imellem.

”Lisbeth er død. De er lige kørt med hende,” sagde bliktudens Bjørn.

Ordene næsten faldt over hinanden, for at ingen af de andre skulle komme ham i forkøbet.

”Det ved jeg sgu din odder. Hvem er morderen?”

Lars gloede utålmodigt på Bjørn, der ikke svarede.

”Har du mistet mælet?” spurgte Lars efterabende deres fælles regnelærers yndlingsudtryk.

”Jeg ved det ikke ...”

”Så du ved det ikke? Hvorfor blander du dig så?”

Vognmandens Torben kom vennen til hjælp.

”Det er det, Helmer forsøger at finde ud af. Karl påstår, Kresten, William og Børge har været i lag med hende.”

”I er sgu ikke for kloge,” sagde Lars opgivende. ”Enhver idiot ved da, hvem morderen er.”

”Så vil du måske være så venlig at fortælle os det,” sagde Torben kampberedt.

”Ha, det kunne du lide. Så løber du sgu bare hjem og fortæller det.”

Lars vendte sig bort fra de mindre drenge og fortsatte i retning af damefrisørens Ingolf på den anden side vejen.

Kort tid efter, at ambulancen var kørt, rullede tre biler med få minutters mellemrum ind på pladsen foran foderstofften. Det var journalister og fotografer fra Svendborg Avis, Fyns Tidende og Fyens Stiftstidende. De tre journalister gik rundt og talte med folk, efter at have hilst på landbetjenten og Helge Lundgren. En fotograf fik drengene til at vende sig mod kameraet, så han fik dem i forgrunden. En af tilskuerne havde fortalt ham, at det var den lille flok drenge, der havde fundet den myrdede pige.

Inde ved siden af barberens stod fru cykelhandler Berner og talte med skomagerkonen. Fru Berner havde haft et par sko til forsåling og studerede resultatet tilfreds. Efter at have betalt, rettede begge kvinder igen opmærksomheden mod landbetjenten og foderstoffens folk på den modsatte side af gaden med vognmandens have og drengeflokken imellem.

”Hvem tror du, det kan være?” Rosa, spurgte fru Berner.

”Det kan være både den ene og den anden, hvis man skal tro på rygterne.”

Rosas tanker kredsede om sin ældste datter, Jutta, der var i den *farlige* alder, hvilket gjorde, at hun måtte holde et ekstra øje med hende. Man vidste aldrig. Hendes yngste datter Jytte på ti år stod bag disken og fulgte de voksne med store, skræmte øjne. Hun brændte efter at fortælle, hvem hun havde set Lisbeth sammen med på idrætspladsen for nogle aftener siden, men turde ikke.

”Hvad er klokken?” spurgte Jan på den modsatte side af gaden.

Han skulle helst være hjemme, inden faren kom fra arbejde. Hvorfor, havde han aldrig forstået. Han er bange for, du laver ulykker, mente moren.

”Ja, skynd dig dengse, at du ikke får nogen på sinkadusen,” lød det hånligt fra Bjørn.

Kammeraterne kendte farens skiftende luner, hvorfor de holdt sig på afstand. Det var nu røvfuld, Jan frygtede mest. Var faren i særligt dårligt humør, kunne man forvente en omgang af livremmen.

Da posthuset lukkede, sluttede dets bestyrerpar sig til de endnu forsamlede ved foderstoffens.

”Vi skulle lige ned at se,” lød det undskyldende fra Hertha Nielsen, posthusets kvindelige halvdel. ”Der er ikke blevet snakket om andet den sidste time.”

”Det er jo ikke hver dag, der sker et mord i Holmelev,” svarede jordemoren forstående.

”Ifølge Helmer, er der vist ikke noget at se,” sagde

jordemormanden til *postmester* Edvard.

"Nå, jeg må hjem og se til stegen," sagde damefrisør Bendtsen. "At den ikke brænder på."

Steg på en hverdag, stod der at læse i de andre kvinders øjne. Hendes priser lå også højere end Katrine Christensens. Der, hvor de stod, kunne de se, at der var parkeret to damecykler uden for hendes salon. Katrine havde for det meste for travlt til at løbe omkring.

I Katrines køkken stod husets elleveårige datter, Astrid, og rørte i en gryde for at indholdet ikke skulle brænde på. Henrik sad på en stol og så til.

"Hvad skal vi ha'?" spurgte Jan, da han trådte ind.

"Gule ærter, grisehaler og hyldebærsuppe med risengrød."

"Uhm! Min livret," sagde Jan.

Det var hans stående svar til alt, hvad der var på menuen. Forklaringen var en konstant fornemmelse af sult.

Han løb ind i stuen, fra hvis vindue der var udsyn over baggården og haven. Nede på stien langs idrætspladsen dukkede faren op på sin rustne cykel. Dagens arbejde i grusgraven var til ende. Jan håbede, at mordet på Lisbeth fik ham til at glemme sit dårlige humør. Han løb ned i kælderen for at hjælpe ham med at fodre svinene, inden de skulle spise.

"Skal jeg tage cyklen?" sagde han tjenstvilligt.

Faren svarede ikke og satte den selv på plads.

"De har fundet Lisbeth," fortsatte Jan.

"Ved de, hvem det er?"

Jan gættede på, det betød morderen.

"Både Kresten, Wilhelm og Børge er mistænkt. Vognmandens Torben sværger på, det ikke er Anton."

"Hvad er det for noget sludder," sagde faren og hældte vand i spanden med grut til grisene.

Bag dem hylede grisene højlydt af sult. Larmen begyndte i det øjeblik, dyrene hørte lyden af Christensens cykelhjul kvase gennem perlestenene i indkørslen.

Kjeld Hermansen, grusgravens ejer og Jacob Christensens

lejer dukkede op i kælderdøren. Han var ungkarl, midaldrende og boede i to værelser med et lille køkken bag salonen.

”Jeg hørte, at kriminalpolitiet fra Svendborg er ankommet,” sagde han.

”Lad os håbe, de finder svinet,” sagde faren.

Der lød trin i kældergangen. Det var Ib Ulrik, der sammen med sin kone Ida havde lejligheden på første sal.

”Daw Jacob,” hilste han med sin sædvanlige friske stemme og charmerende smil. ”Og daw Kjeld, jeg så dig slet ikke.”

Ib Ulrik var landsbyens charmetrold og charlatan. Hans kone havde sit hus med ham. Han tog det ikke så nøje med karakteren af de forretninger, han til skiftende tider havde gang i. For øjeblikket var det kaniner: opkøb af angorakaniner, hvis uld var efterspurgt og hvis kød gik til Tyskland. Ved siden af kolorerede han portrætbilleder for flere fotografer. Forretningen gik så godt, at han for et par uger siden havde købt en 20 år gammel og meget velholdt kongebå Dodge konvertible med hvid kaleche og kridhvide dæk, der vakte beundring, hvor ægteparret viste sig.

”De siger, kriminalpolitiet leder efter spor under foderstoffene. Jeg kommer lige derfra,” sagde Ib Ulrik.

”Verner fortalte, at en af dem kom ud med en flaske,” sagde Kjeld. ”Måske er de heldige at finde fingeraftryk på den.”

Verner Jespersen ejede afholdshotellet på den modsatte side af gaden. For at få det til at løbe rund drev han og konen pensionat ved siden af med blandt andet Kjeld som fast gæst ved spisebordet.

Sikkert deres flaske med stearinlyset, tænkte Jan varm i kinderne. Han var i vildrede med, hvad det med *fingeraftryk* kunne få af konsekvenser. Det eneste, han vidste om den ting, var, at Anton fik taget sine *fingeraftryk* af politiet, da der havde været indbrud hos købmanden. Og at moren altid så efter *fingeraftryk* på glassene, inden hun ved særlige lejligheder skænkede hjemmelavet kirsebærlikør til damerne i salonen. Hvad, hvis de fandt hans aftryk på flasken? Han fornemmede

allerede smerten efter farens livrem på ballerne.

På den anden side havemuren fik han øje på førstelærer Clausens Ove og syerskens Richard, der begge gik på realskole i Nyborg og spillede tennis sammen. Det var kun *de fine* og deres børn, der spillede tennis på banen bag apoteket. Rosset havde ikke noget at gøre der, også selv om man bare ville kikke på.

Førstelærer Clausens var kort tid forinden flyttet ind i den nysopførte lærerbolig ved siden af centralskolen, der lå et halvt hundrede meter nede ad markvejen. Den ældste søn var begyndt i gymnasiet i Nyborg, og datteren gik en klasse over Christensens Astrid.

"Har kriminalbetjentene fundet noget?" råbte Ib Ulrik efter de to drenge.

"En flaske og Lisbeths sko," råbte Richard tilbage.

"Hvem tror I, det kan være?" fortsatte Ib Ulrik i håb om, at drengene vidste mere end de voksne.

"Ved det ikke," svarede Ove mut og fortsatte i retning af skolen.

I forhold til sine søskende virkede han underlig indesluttet.

"Underlig knægt," sagde Ib Ulrik. "Nå, men det har han vel efter faren."

Hverken Hermansen eller Christensen ønskede tilsyneladende at kommentere den påstand. Og selv om Jan gav ham ret, vovede han ikke at blande sig, når faren var til stede.

Uden for foderstofften var der opbrud. Kriminalbetjentene ville vende tilbage dagen efter for at påbegynde de nødvendige afhøringer. Foreløbig nøjedes de med det, landbetjenten havde noteret ned af samtaler med de fremmødte. Pigen havde tilsyneladende haft flere mandlige bekendtskaber. Obduktionen ville vise, om hun havde haft seksuel omgang med en af de navngivne. Resultatet ville først foreligge den følgende dag.

De hilste af med landbetjenten og satte kurs mod Svendborg med det indsamlede bevismateriale: en flaske med et stearinlys, et par sommersko størrelse 39 og en lille broderet taske af den

slags, unge piger havde deres spejl, læbestift og den slags ting i. Hvis der havde været en pung, var den der ikke mere. Formentlig fjernet på grund af dens indhold.

Helmer Jensen satte sig ind i Anglia'en og kørte hjem til konen og datteren. Han slog ud med hånden i retning af de få, der endnu var tilbage. Trods adskillige gisninger og bud, havde han endnu ingen anelse om, hvem morderen kunne være.

Skomager Frandsen lagde den sko fra sig, han var i færd med at forsåle. Rosa havde netop kaldt, at maden var færdig. Lugten af stegt flæsk og persillesovs fyldte luften. Han glædede sig til det. Det smagte himmelsk, og så var det billig mad. Penge var der ikke for mange af. Det var ikke hver dag, der blev solgte nye sko i butikken. Kunderne fik forsålet de gamle, så længe overlæderet holdt. Og forsåling blev man ikke fed af.

"Vi skal spise," sagde han til sin ældste søn, Peter, der forberedte sig til sit svendestykke.

De langskaftede støvler, han næsten var færdig med, var til ug kryds og slange. Dem kunne der ikke sættes en finger på. De var lige til en medalje. Frandsen håbede, det ville gå lige så godt med svendestykket.

Han tænkte på de sko, doktorens Lisbeth havde købt for mindre en fjorten dage siden. Et par flade, hvide sommersko med et bredt skinnende blankt lakeret bånd over svangen. Mon det var dem, betjentene havde fundet under foderstoffene, tænkte han. I så fald var der mulighed for, at morderens fingeraftryk var afsat på båndet. Han så i retning af sin søn, der havde virket underlig tavs de sidste dage, og rystede på hovedet. Sludder. Det kunne Peter aldrig finde på.

Helmer Jensen slukkede for bruseren. Det var rart at få støvet og sveden skyllet af; ikke mindst den genstridige fornemmelse af død, som klæbede til alt, satte sig i hud og tøj og ikke mindst i sjælen. Hans kone Kamma kendte sin mands svage side. Som når han havde skåret en selvmorder ned, skænkede hun ham en snaps til at kvikke op, for at han ikke

skulle springe måltidet over.

”Tak Kamma, det er lige hvad jeg trænger til.”

”Har I nogen ide om, hvem det kan være?”

”Over hovedet ikke, ud over de sædvanlige navne.”

”Jeg så hende sammen med en mand nede på idrætspladsen,” sagde Laila, der stod og betragtede faren, mens han drak sin snaps.

”Hvornår var det, min skat?” sagde Helmer.

”For nogle dage siden, da vi var nede at springe højdespring.”

”Ved du, hvem han er?”

”Jeg ved ikke, hvad han hedder; men jeg har set ham før.”

”Hvor?”

”I en bil.”

”Hvad for en bil?”

”Meget ældre end vores; sammen med en anden.”

”Sammen med en ung mand på samme alder?”

”Måske lidt ældre. Begge så ældre ud end doktorens Lisbeth.”

Helmer stillede det tømte snapseglas fra sig og satte sig hen til det opdækkede spisebord i køkkenet.

”Lad os køre en tur i aften. Måske støder vi på dem.”

Hans tanker gik i retning af Holmelevs og omegns ældre biler. Der var hans nabo, Ib Ulriks. Trods 20 år på bagen, endnu en flot bil. Ulrik var lidt af en charlatan. Så var der bagerens brødbil; også fra før krigen; det kunne være svenden og en kammerat. Mekaniker Olsen havde nogle stykker af slagsen, som han og sønnen reparere på, når der ikke var andet at lave. Og så var der slagterens af ubestemt oprindelse. Omegnens bønder kørte også i gamle biler; for det meste fra før krigen. Oftest små ladvogne af tysk, engelsk eller amerikansk fabrikat. Æggemandens var den ældste; helt fra 20'erne af. Selv om landmændene for det meste havde deres på det tørre med karle og piger, var der sjældent råd til udskejelser som ny bil. Det var forbeholdt Holmelevs bedre stillede

borgere, der var i absolut mindretal. Hans genbo, karetmager Vestergård og søn havde bygget hver en selv. På rammerne af et par ophuggede biler havde de opført et skelet i træ, udfyldt med krydsfinersfyldninger. Den ene var en personbil, den anden en stationcar efter amerikansk *countrymodel*. Begge biler var lige så håndværksmæssigt pernitent udført som alt andet, der havde været i hænderne på far og søn.

Samtidigt sad to unge mænd og diskuterede dagens begivenheder i et faldefærdigt skur på forsædet af en gammel, medtaget personbil. Porten til garagen var lukket, men lyset fra et par manglende brædder i den vestvendte væg gjorde det muligt for de to at aflæse hinandens udtryk og sindstilstand.

”Hvad skal jeg gøre? Jeg vil sgu ikke være med til det,” sagde den yngste med hæs stemme.

”Det er sgu for sent nu. Vi hænger begge på den, din idiot,” sagde den ældste.

”Hun lovede ikke at røbe noget,” fortsatte den yngste.

”Lovede! Kvinder er ikke til at stole på. Det ved du lige så godt som jeg.”

”Hvor fanden er I henne?” råbte en vredsladen, buldrende røst.

Øjeblikket efter blev døren midt i porten revet op, og omridset af en mand viste sig i åbningen.

”Nå, der sidder I, I to driverter. Kan I så se at oppe jer. Eller skal jeg sætte jer i gang?”

Manden hævdede truende den stok, han holdt i hånden.

Landbetjenten og hans datter satte sig ind i vognen for at køre en aftentur. Da Helmer drejede ud på vejen, holdt han tilbage for Jacob Christensen, der kom fra hotellet med en skvulpende spand i den ene hånd. Spanden var fyldt til randen med resterne fra køkkenet og udgjorde et kærkommen dagligt tilskud til grisenes opfedning. Helmer gengældte hilsenen fra sin nabo, der slog ud med den ledige hånd.

”Hvad er det, han har i spanden?” spurgte Leila.

”Levninger fra pensionærerne.”

”Spiser de det?”

”Naturligvis ikke min skat. Det er til grisene.”

”Er det derfor, de skriger sådan?”

”De hyler, fordi de er sultne. Når de kan høre, Christensen kommer fra arbejde, hyler de af ren forventning.”

”Der lugter sådan af gris ude i haven.”

”Kun når vinden er på. Det må du finde dig i, når du bor på landet.”

Uden for bageren, holdt en ældre Ford Consul.

”Var det sådan en, du så de to i?” spurgte Helmer.

”Nej, den var rigtig gammel og grim.”

”Hvordan grim?”

”Rusten flere steder.”

Umiddelbart havde Landbetjenten ikke svært ved at genkalde sig en håndfuld biler, der var *rusten flere steder*. Selv om Holmelevs og omegns bilejere holdt deres køretøjer i rimelig god stand, da det var en kostbar affære at anskaffe en ny.

Han viste af ad vejen ned mod åen. Der holdt også en bil parkeret uden for byens andet bageri, der lå et stykke fremme på venstre hånd. Det var æggemandens, der sikkert var inde med æg til bager Moseholm.

”Heller ikke den,” sagde datteren.

”Det kan jeg heller ikke forestille mig.”

Der var mennesketomt ad den videre strækning frem til åen. Først på den anden side foran smedens holdt en kassevogn, hvis fører stod lænet op ad bildøren i samtale med smedens svend, William Johansen. Det var ham, Karl fra foderstoffens havde nævnt som bekendt af den myrdede. Begge holdt en pause i samtalen, da de fik øje på landbetjentens Anglia og gengældte Helmers hilsen.

”Hvad med den?”

”Heller ikke. Den så helt anderledes ud. Og de så ikke ud

som de to.”

De drejede til venstre ad den tvedelte vej. På begge sider var der lige så mennesketomt, som i den øvrige del af byen. Folk slappede af med en kop kaffe, samlet omkring radioens hørespil, tænkte Helmer. Den første levende sjæl, de så, var Ejner Scharf, hvis gård lå på højre hånd et stykke på den anden side bakken. Gårdejeren var på vej hjem fra marken siddende på sin Ferguson med en skrumplende kassevogn fyldt med nyslået græs bag efter.

”Grønt til grisene,” sagde Helmer.

”Spiser de også græs?”

”De skal have vitaminer ligesom dig, når du får salat og gulerødder. Vores nabo fodrer også sine grise med græs.”

”Det, han slår i grøftekanten?”

Helmer nikkede. Da han så Scharf svinge ind ad porten til gården, tænkte han på, hvordan bonden fik råd til traktor, når han skyldte Gud og hvermand, og man sagde, gården var belånt til op over skorstenene.

”Heller ikke den,” sagde Laila drilagtigt.

”Pjattehoved,” sagde Helmer med et smil.

Med et kærligt udtryk strøg han hende over det blonde hår. De drejede ned ad vejen på den modsatte side og krydsede åen endnu en gang. På den anden side begyndte byen så småt igen. De spredte huse blev afløst af tættere byggeri.

Landbetjenten drejede tilbage mod bymidten. Ved papirhandlen svingede de til højre mod kirken. Egon og Rita Hjort, der bestyrede arbejdsløhedskassen, holdt en pause i havearbejdet og vinkede til betjenten og hans datter. Lidt længere fremme holdt en ældre Austin varevogn uden for *klubben* med to unge mænd. Føreren var Kresten Iversen, hestehandlerens søn, som man sagde, var lige så skrap som faren, hvad angik at tage folk ved næsen. Kresten var blandt de tre *mistænkte*, som, Karl antydede, havde haft et eller andet forhold til Lisbeth. Passageren ved siden af var tømrerens svend, Henning Sørensen, jævnaldrende, omkring et par og tyve. Bilen var så

velholdt, at Helmer undlod at spørge.

”Ham har jeg også set sammen med doktorens Lisbeth,” sagde Laila, da de havde passeret kirken.

”Hvem af dem?”

”Ham ved rattet. Hun var sammen med en veninde.”

”Kender du veninden?”

”Det er hende, der arbejder i brugsen.”

Hende, der arbejdede i brugsen, kunne ikke være andre end brugsens yngste lærling, Susanne, der var på alder med den myrdede. Hun var datter af murer Arnesen i den modsatte ende af byen.

Peter Frandsen sad og tænkte på, hvad han havde set for et par nætter siden, da han var vågnet og stået op for at gå på toilettet. Ib lå og trak vejret med rolige åndedræt i sengen ved siden af.

Som han plejede, havde han stået og set ud ad tagvinduet, hvorfra der var udsyn til det meste af gaden. Kun et træ spærrede for udsynet længere nede i retning af mejeriet. Han skulle netop til at vende sig, da han fik øje på en bil oppe ad gaden. Den nærmede sig langsomt, som var dens fører i vildrede. Mørket gjorde, at han havde svært med at se, hvad bilmodel det var, ligesom dens fører og passager kun var at se som to ubestemmelige skygger bag frontruden. Bilen standsede et kort øjeblik, inden den drejede af mod foderstoffens, hvor den gjorde holdt. Igen ligesom tøvende svingede den til venstre og parkerede midt for langsiden ud for den åbne krybekælder.

Kort efter stod to personer ud og så sig omkring, som ville de sikre sig ikke at være overvåget. Så bøjede den ene sig ind ad døren og trak en aflang, menneskestor bylt ud på jorden. *Et menneske*, fór det gennem hovedet på Peter, der uvilkaarligt greb fat i vindueskarmen, som frygtede han at miste balancen. De to skygger greb fat i hver sin side af bylten, trak den ind under foderstoffens gulv og var øjeblikket efter ude af syne.

Peter gik hen og satte sig på sengekanten med hovedet hvilende i hænderne. Hvad skulle det betyde, tænkte han. Han var ikke tvivl om, at der var tale om et menneske. *Man skal aldrig blande sig*, hørte han sin fars formanende stemme. *Det kan koste dyrt*, fortsatte stemmen. *Hvor mange har ikke måttet gå fra hus, hjem og forretningen på grund af kunder, der blev væk, fordi man var for åbenmundet*. Den formaning var Peter og hans søskende vokset op med og havde fået gentaget igen og igen for ikke at blive glemt.

Hvis var bilen, og hvem var de to, tænkte han og rejste sig

for at se nøjere efter. På den anden side gaden var alt som før. Bilen og personerne var væk. Samtidig slog det ned i ham, at der kun havde været lys i venstre forlygte, og bilen var af den gammeldags firkantede slags med et kuffertlignende bagagerum.

"Peter, du er så stille i aften. Er det svendepøven der bekymrer dig," sagde hans mor og satte en kaffekop foran ham.

"Næh," sagde han forvirret.

Hans bekymrede tanker havde helt fået ham til at glemme de andre og hørespillet i radioen.

"Der er ingen grund til at være nervøs," indskød hans far. "Peter ender blandt de bedste."

Farens tiltro til ham fik ham til at dvæle ved sin usikkerhed på egen formåen. De dystre tanker om Lisbeth fik ham til at huske sin betagelse af hende og hans svigtende mod til at gå hen og byde hende op i vinterens danseskole. Selv om hun kun var et par centimer højere end han, forekom det som et helt hoved, hvilket holdt ham tilbage, angst for at blive til grin.

Peters søster Jytte havde ligeledes svært ved at koncentrere sig om hørespillet. Også hendes tanker kredsede om Lisbeth og den mand, hun havde set hende sammen med på idrætspladsen for nogle aftener siden. Bare hun kunne huske, hvor hun havde truffet ham før. Skyggen på hans kasket gjorde, at det var svært at se ansigtet. Desuden befandt de sig et stykke væk, da hun fik øje på dem. Det var ikke første gang, hun og veninderne havde set Lisbeth sammen med en mand. Af en eller anden uforklarlig grund følte hun, at det netop var manden med kasketten, der havde noget med Lisbeths forsvinding at gøre.

"Forleden så jeg Lisbeth sammen med en mand nede på idrætspladsen," røg det ud af hende.

Afsløringen kom lige så uventet for hende selv som for familien. Bortset fra storsøsteren Jutta, der var i biografen med en veninde.

"Hvad er det, du siger?" sagde moren og stirrede forundret på sin datter. "Hvorfor fortæller du det først nu?"